

LAJMSKA BOLEST

Kao i svake godine, kako pocne prolece i krenu lepši i duži dani, ljudi cešce i duže borave van svojih kuca, u dvorištima, parkovima i drugim podrucjima sa zelenom vegetacijom, koja u ovom periodu vrlo cesto nije adekvatno uredena. Zato želimo da skrenemo pažnju ljudima na potencijalnu opasnost kojoj su tokom ovih aktivnosti izloženi u vidu krpelja i bolesti koju oni mogu da prenesu prilikom uboda i da istaknemo osnovne mere opreza i prevencije koje treba primeniti tokom boravka u prirodi.

Lajmska bolest je bolest koju izaziva bakterija (*Borrelia Burgdorferi*), a prenosi je odredena vrsta krpelja (rod *Ixodes*). Ovo oboljenje je sistemsko, što znaci da napada ceo organizam, a posebno kožu, nervni sistem, zglobove i srce. Lajmska bolest otkrivena je 1975. godine u gradu Lyme, u Konektikatu, a u našoj zemlji otkrivena je aprila meseca 1987. godine na podrucju Beograda.

Krpelji borave na šumovitim podrucjima i na neobrađenoj vegetaciji od ranog proleca do kasne jeseni, narocito u junu. Hrane se krvlju ljudi i mnogih životinja, a ukoliko su zaraženi prenose bakteriju uzrocnika lajmske bolesti za vreme hranjenja. Krpelj mora da bude prisutan na koži bar 48 sati da bi došlo do sigurne inokulacije prouzrokovaca. Krpelji se uglavnom nalaze na niskoj vegetaciji, a svojim usnim delom se zakace na životinje i ljude koji tuda prolaze. Sisaju krv 2 do 7 dana pre nego što ponovo padnu na vegetaciju.

Na podrucju Beogradu zaraženo je oko 30 do 35% krpelja, ali ipak treba biti oprezan nakon svakog uboda krpelja.

Simptomi bolesti pocinju nedelju do mesec dana po ubodu krpelja. Prvi znak je crvenilo oko mesta uboda (*Erythema migrans* ili u narodu BIVOLJE OKO), koje se može širiti i formirati prstenasto crvenilo vece od 5 cm. Ova promena na koži pracena je pojavom simptoma slicnih gripu (glavobolja, groznica, malaksalost, bolovi u zglobovima), koji traju nekoliko nedelja ukoliko osoba nije pod terapijom. Mnogo ozbiljnije komplikacije, kao što su neurološke, problemi sa

zglobovima (veliki zglobovi, posebno koleno – oticanje i bolovi, do hronicnog artritisa), rede kardiološke, mogu se nekada javiti nedeljama ili mesecima nakon uboda krpelja, ako se ne sprovodi lecenje.

Mada se lajmska bolest može lečiti, najbolji način prevencije lajmske bolesti je spreciti ubod krpelja, što se postiže primenom jednostavnih mera, kao što su:

1. Biti svestan tipicnih staništa krpelja – područja visoke trave, dvorišta, parkovi, livade, šume, znaci zelene površine Beograda.
2. Spreciti ubod krpelja primenom repelenata (sredstva protiv uboda insekata npr. Autan), koji štite više sati protiv uboda krpelja.
3. Nositi svetlu odecu koja pokriva ruke i noge.
4. Pažljivo pregledati sebe i svoju decu tokom boravka u prirodi, a obavezno na kraju dana. Treba narocito biti svestan cinjenice da se krpelj može doneti i na odeci ili na kucnim ljubimcima.
5. Ukoliko uocite krpelja, nikako ga nemojte sami uklanjati, niti tretirati bilo kakvim uljima, rastvorima, gelovima i slicno, već potražite strucnu pomoc u nadležnom domu zdravlja, kako se ne bi desilo da usni deo krpelja ostane u koži i da biste ostali pod nadzorom oko mesec dana. Samo rano sprovedeno lecenje pod nadzorom lekara i odgovarajucim antibioticima je visoko efikasno i sprecava pojavu kasnih komplikacija. Terapija se sprovodi penicilinskim preparatima i traje deset dana.